

**Баалоонун чен-өлчөмдөрү. 1- күн (химия)**

**Бардыгы: 30 упай**

| №                                       | Иш-аракет   | Упай                                |  |   |
|---|---|-------------------------------------|--|---|
| <b>№ 1 практикалык маселе (15 упай)</b> |   |                                     |  |   |
| 1                                       | Планга эритмелердин чөйрөсүн жана алардын жуп менен аралашуусун аныктоо киргизилген.  |                                     |  |   |
|   | <i>Жакшы жооп:</i> таблицанын толук толтурган.  |                                     | <b>15</b>  |   |
|   | <i>Орто жооп:</i> каталар кетирилген (мисалы, далилдөө реакцияларында, теңдемелерде ж.б.)                                   |                                     | 10   |   |
|   | <i>Начар жооп:</i> баяндап жазууда деталдардын эң аз саны берилген, бирок чыгаруунун идеясы бар.                            |                                     | 5  |   |
|   | <i>Жооп кабыл алынбайт:</i> коюлган маселеге туура келбейт  |                                     | 0  |   |
|   | <i>Мүмкүн болгон натыйжалуу жолдорунун бири:</i>  |                                     |  |   |
|   |   |                                     |  |   |
|   | Иш-аракет   | Реакциянын белгилери                | Заттын эритмеси (формуласы)                          | Реакциялардын теңдемелери   |
|   | 1. Лакмус кагазына 5 эритменин тамчысын жайгаштырабыз   | Лакмус кагазы кызарат               | H <sub>2</sub> SO <sub>4</sub>                       | -   |
|   |   | Лакмус кагазы көгөрөт               | NaOH   | -   |
|   | 2. Далилдөө реакциясы NaOH жана H <sub>2</sub> SO <sub>4</sub> Күкүрт кислотасы + щелоч жана лакмус кагазы менен текшеребиз | Лакмус кагазы түсүн өзгөртпөйт      | H <sub>2</sub> SO <sub>4</sub> ;<br>NaOH             | 2NaOH + H <sub>2</sub> SO <sub>4</sub> → Na <sub>2</sub> SO <sub>4</sub> + 2H <sub>2</sub> O<br><br>OH <sup>-</sup> + H <sup>+</sup> → H <sub>2</sub> O   |
|   | 3. Калган үч эритмеге кислотаны кошуу   | Газдын бөлүнүп чыгышы               | Na <sub>2</sub> CO <sub>3</sub>                      | Na <sub>2</sub> CO <sub>3</sub> + H <sub>2</sub> SO <sub>4</sub> → CO <sub>2</sub> ↑ + Na <sub>2</sub> SO <sub>4</sub> + H <sub>2</sub> O<br><br>CO <sub>3</sub> <sup>2-</sup> + 2H <sup>+</sup> → CO <sub>2</sub> ↑ + H <sub>2</sub> O |
|   | 4. Калган эки эритмеге кислотаны кошуу  | Эритменин чандашы (чөкмөнүн түшүшү) | CaCl <sub>2</sub>                                    | CaCl <sub>2</sub> + H <sub>2</sub> SO <sub>4</sub> → CaSO <sub>4</sub> + 2HCl<br><br>Ca <sup>2+</sup> + SO <sub>4</sub> <sup>2-</sup> → CaSO <sub>4</sub> ↓   |
|   | Далилдөө реакциясы Na <sub>2</sub> CO <sub>3</sub> жана CaCl <sub>2</sub>   | Чөкмөнүн түшүшү                     | Na <sub>2</sub> CO <sub>3</sub><br>CaCl <sub>2</sub> | Na <sub>2</sub> CO <sub>3</sub> + CaCl <sub>2</sub> → 2NaCl + CaCO <sub>3</sub><br><br>Ca <sup>2+</sup> + CO <sub>3</sub> <sup>2-</sup> → CaCO <sub>3</sub> ↓   |
|   | 5. Калган бир эритмеге кислотаны кошуу  | Реакциянын белгилери жок            | NaCl   | Иондордун байланышы жок   |
|   | Далилдөө реакциясы Ар кандай заттын эритмеси менен  | Реакциянын белгилери жок            | NaCl   | Иондордун байланышы жок   |

| <b>№ 2 практикалык маселе (15 упай)</b>  |   |   |   |
|--|---|---|---|
| <b>Төмөнкү иш-аракеттер жана реакциянын теңдемелери туура көрсөтүлгөн</b>                  |   |   |   |
|  | Силер эмнени байкамаксыңар?                                   | Корутунду                               | Реакциянын теңдемеси  |
| Туз кислотасы менен аракеттенүүсү (5 упай)   | Газдын бөлүнүп чыгышы (суутектин)                             | Активдүү металлдар (цинк жана алюминий) | $2Al + 6HCl \rightarrow 2AlCl_3 + 3H_2$<br>$2Al^0 + 6H^+ \rightarrow 2Al^{3+} + 3H_2^0$<br><br>$Zn + 2HCl \rightarrow ZnCl_2 + H_2$<br>$Zn^0 + 2H^+ \rightarrow Zn^{2+} + H_2$  |
|  | Реакциянын белгилери жок                                      | <b>Жез</b>                              | -   |
| Алынган алюминий менен цинк хлориддеринин аммоний гидроксиди менен аракеттенүүсү (10 упай) | Аммоний гидроксидинин ашыгында эрибеген чөкмөнүн пайда болушу | <b>Алюминий</b>                         | $AlCl_3 + 3NH_4OH \rightarrow Al(OH)_3 + 3NH_4Cl$<br>$Al^{3+} + 3OH^- \rightarrow Al(OH)_3$<br>же<br>$AlCl_3 + 3NH_3 \cdot H_2O \rightarrow 3Al(OH)_3 + 3NH_4Cl$<br>$Al^{3+} + 3NH_3 \cdot H_2O \rightarrow Al(OH)_3 + 3NH_4^+$<br><br><b>2 упай</b>  |
|  | Аммоний гидроксидинин ашыгында эриген чөкмөнүн пайда болушу   | <b>Цинк</b>                             | $ZnCl_2 + 2NH_4OH \rightarrow Zn(OH)_2 + 2NH_4Cl$<br>$Zn^{2+} + 2OH^- \rightarrow Zn(OH)_2$<br>же<br>$ZnCl_2 + 2NH_3 \cdot H_2O \rightarrow Zn(OH)_2 + 2NH_4Cl$<br><b>2 упай</b><br>$Zn(OH)_2 + 4NH_4OH \rightarrow [Zn(NH_3)_4](OH)_2 + 4H_2O$<br>же<br>$Zn(OH)_2 + 4(NH_3 \cdot H_2O) \rightarrow [Zn(NH_3)_4](OH)_2 + 4H_2O$<br><br>$Zn(OH)_2 + 4NH_4^+ + 2OH^- \rightarrow [Zn(NH_3)_4]^{2+} + 4H_2O$<br>же<br>$Zn(OH)_2 + 4(NH_3 \cdot H_2O) \rightarrow [Zn(NH_3)_4]^{2+} + 2OH^- + 4H_2O$<br><b>6 упай</b> |

**Сунуштар:** практикалык баскычты өткөрүп бүткөндөн кийин, баалоо чен-өлчөмдөрүнүн катышуучулар үчүн ачык болушун сунуштайбыз (аларга көрүнүктүү жерге илип коюу керек).